

BARACK OBAMA

Vakmerő remények

*Gondolatok az amerikai álom
újraélesztéséről*

Cor Leonis Kiadó

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
The audacity of hope:
thoughts on reclaiming the American dream / Barack Obama
1st edition
Crown Publishers, an imprint of the Crown Publishing Group,
a division of Random House Inc., New York, 2006

Magyar kiadás © Cor Leonis Kiadó, 2008

Fordította:
LANTOS ISTVÁN

Olvasószerkesztő:
BALIKÁNÉ BOGNÁR MÁRIA

Felelős kiadó:
DR. VÁGÁSI EMŐKE

Minden jog fenntartva.

Cor Leonis Films Kft.
1056 Budapest, Váci u. 53.
e-mail: info@corleonisfilms.hu

ISBN: 978-963-06-5218-6

Azoknak az asszonyoknak, akik felneveltek –

*ANYAI NAGYANYÁMNAK, TUTUNAK,
akinek sziklaszilárd jelleme eddigi életem során
a stabilitást jelentette,*

és

*ANYÁMNAK,
akinek szerető szíve ma is éltet*

Tartalomjegyzék

Előszó 7

Első fejezet: Republikánusok és demokraták 19

Második fejezet: Értékek 49

Harmadik fejezet: Alkotmányunk 73

Negyedik fejezet: Politikánk 103

Ötödik fejezet: Lehetőségek 139

Hatodik fejezet: Hit 199

Hetedik fejezet: Rassz 231

Nyolcadik fejezet: A határainkon túli világ 273

Kilencedik fejezet: Család 325

Epilógus 353

Köszönetnyilvánítás 363

Előszó

Lassan tíz éve annak, hogy először pályáztam meg politikai tisztséget. Akkoriban 35 éves voltam, négy éve végeztem a jogi egyetemen, nem sokkal előtte nősültem, szóval mindent egybevetve: „habzsolni” akartam az életet.

Illinois állam törvényhozásában épp megüresedett egy hely, és néhány barátom azt javasolta, hogy pályázzam meg, mert ügyvédi gyakorlatom, valamint korábban közösségi szervezőként szerzett kapcsolataim és tapasztalatom bizonyára megfelelő jelöltté tesznek. Miután megbeszéltem a dolgot feleségemmel, jelöltettem magam, és hozzáfogtam a dologhoz, ahogy azok teszik, akik először indulnak választáson: mindenkivel beszéltem, aki hajlandó volt meghallgatni. Elmentem lakógyűlésekre, egyházi közösségek összejöveteleire, de illatszerboltba és borbélyüzletbe is. Ha megláttam, hogy két fickó támasztja a falat egy sarkon, odamentem hozzájuk, és adtam nekik egy szórólapot. Bármerre jártam, mindig a következő két kérdés valamelyikével szembesültem: „Honnan van ez a fura neve?” Meg: „Egész rendes pófnak tűnik. Miért akarja magát összekoszolni olyan mocskos valamivel, mint a politika?”

Jól ismertem már ezeket a kérdéseket néhány évvel korábbról, amikor Chicagóba érkeztem, és elkezdtem dolgozni alacsony jövedelmű emberek között. A bennük rejlő cinizmus nemcsak a politikára vonatkozott, hanem az egész közéletre; és ezt a cinizmust – legalábbis a South Side-nak azon a részén, ahol én dolgoztam – a be nem tartott ígéreteket elszenvető egész nemzedék életérzése táplálta. Ilyenkor válaszul csak mosolyogva bólintottam, és azt mondtam, hogy megértem a szkepticizmusukat, de azért a politizálásnak van – és mindig is volt – egy másfajta hagyománya is, amely az ország megalakulásától a polgári és emberi jogi mozgalmak dicsőséges napjaiig terjed, s ami azon az egyszerű eszmén alapul, hogy közünk van egymáshoz, hogy sokkal több dolog köt össze minket, mint amennyi elválaszt, és ha elég ember hisz valamilyen gondolat igazában és cselekszik is érte, akkor – ha nem is tud teljesen megoldani minden problémát, de – legalább valami hasznosat tesz.

Úgy gondoltam, hogy ez eléggé meggyőző érvelés. És, bár nem vagyok biztos benne, hogy mindenki, akinek ezt előadtam, ugyanígy lelkesedett ezekért a gondolatokért, de mégiscsak értékelhették az őszinteségemet és a fiatalos pimaszságomat, mert végül bekerültem Illinois állam törvényhozói testületébe.

Hat évvel később, amikor azt a célt tűztem magam elé, hogy bejussak az Egyesült Államok Szenátusába, már nem voltam ilyen magabiztos.

Abban mindenesetre bíztam, hogy választott hivatásomban eddig elég jól teljesíttem. A két választási ciklus után (amely ciklusok alatt én a kisebb-ségeket képviselő irodában dolgoztam) a Demokrata Párt többséget szerzett az állam szenátusában, ezért én is seregnyi törvényt és törvénymódosítást szavaztam meg az illinois-i halálbüntetési rendszer reformjától kezdve az állami egészségügyi ellátás gyerekekre való kiterjesztéséig. Eközben tanítottam a Chicagói Jogi Egyetemen, amit nagyon szerettem, és gyakran hívtak meg beszédeket tartani is. Sikerült megőrizni függetlenségemet, jó hírnevemet, és a házasságom is rendben volt, pedig a statisztikák szerint ez az a három dolog, amit leginkább kockára tettem, amikor a fővárosba kerültem.

Ugyanakkor ezek az évek fölöttem sem múltak el nyomtalanul. Néhány dolog persze bizonyára egyszerűen a korral jár, hiszen ha jól megfigyeljük, az ember minden egyes évvel jobban hozzászokik a hibáihoz és fogyatékságaihoz – a „vakfoltokhoz”, azokhoz a szokásokhoz, amelyek lehet, hogy öröklöttek, lehet, hogy a körülmények alakították ki őket, de szinte bizonyos, hogy az évek múlásával felerősödnek, éppúgy, ahogy a rossz tartás végül csípő- és derékfájdalmakhoz vezet. Az én egyik krónikusnak bizonyuló hibám a nyughatatlanság; képtelen vagyok megnyugodni, és szép csendben örülni a már meglévő jó dolgoknak. Ez a hiba, szerintem, jellemző az egész mai, modern életvitelre – de magára az amerikai karakterre is –, és sehol sem annyira nyilvánvaló, mint éppen a politikában. Azt, hogy ezeket a vonásokat a politika maga idézi elő, vagy pontosan az ilyen tulajdonságokkal bírókat vonzza, nem tudom eldönteni. Valaki egyszer azt mondta, hogy a legtöbb ember vagy megpróbál az apja értékrendje szerint élni, vagy megpróbálja helyrehozni az apja hibáit. Lehet, hogy éppen ez a magyarázata az én „betegségemnek”.

Mindenesetre ennek a cselekvőkényszernek a számlájára írható, hogy a 2000-es választásokon megpróbáltam megpályázni egy újra induló demokrata kongresszusi képviselő helyét. Rosszul mértem föl viszont az esélyeket, és csúnyán vesztettem – ez az a fajta vereség volt, ami ráébreszti az embert arra, hogy sajnos nem mindig úgy alakulnak a dolgok, ahogyan elterveztük. Másfél évvel később, miután a hegek már begyógyultak, együtt ebédeltem egy média-tanácsadóval, aki régóta biztatott, hogy induljak valamilyen országos posztért. És ez az ebéd éppen 2001 szeptemberének a végén volt.

„Ugye, te is látod, hogy mennyire felgyorsult a politika?” – kérdezte, miközben szedett a salátájából.

„Mire gondolsz?” – kérdeztem vissza, miközben nagyon is tisztában voltam vele, miről beszél. Mindketten az asztalon heverő újságra pillantottunk. A címlapon ott volt Oszama bin Laden.

„Rohadt egy dolog, mi? – csóválta a fejét. – Óriási pech. A nevedet, per sze, nem változtathatod meg. A választók meg gyanakvóak. Talán, ha a karriered elején lennél, még használhatnál valamilyen becenevet. De most...?” A hangja elhalkult, majd mentegetőzve vállat vont, mielőtt intett a pincérnek, hogy hozza a számlát.

Úgy véltem, igaza van, és ez a felismerés valósággal belém mart. Most először éreztem, hogy nem bánom, vigyék a nálam fiatalabb politikusok sikerre mindazt, amit én nem tudtam, lépjenek helyettem ők magasabb pozíciókba, csinálják ők tovább. A politizálás élvezetes oldala – a viták adrenalinnövelő izgalma, a meleg kézfogások, a tömegben elvegyülések összekovácsoló ereje – kezdett elhalványulni a kellemetlen velejárók miatt: folyton pénzért kuncsorogni, órákon át vezetni haza egy bankett után, amely a tervezettnél két órával tovább tartott, rissz-rossz ételeket enni áporodott levegőjű helyiségekben, kapkodva hazatelefonálni egy olyan feleségnek, aki eddig ugyan hősiesen kitartott melletted, de kezd már elege lenni abból, hogy egyedül kell nevelnie a gyerekeket, és kezd kételkedni abban is, hogy a családod fontos-e neked egyáltalán. Már a törvényhozói munka – az a tevékenység, amely elsősorban a politikusi pályára vonzott – is kezdett túlburjázni, kezdett eltávolítani az olyan nagy ügyektől – adók, biztosítás, egészségügy, foglalkoztatás –, amelyeket országos szinten kellett megvitatni. Kezdtem én magam is kételkedni abban, hogy jó utat vá-

lasztottam-e; kezdtem magamat úgy érezni, ahogyan valószínűleg az a színész vagy sportoló érzi magát, aki – miután évek keserves munkáját fektette egy cél elérésébe, most csak második alabárdost játszik két meghallgatás közt; vagy ontja a gólokat, de csak a másodosztályban – hirtelen azt veszi észre, hogy csak addig jutott el, ameddig a tehetsége mellett a jó szerencséje vitte. Az álom nem valósult meg, és most el kell eldöntenie, hogy felnőttként elfogadja-e a tényeket, és valami elérhetőbb, megvalósíthatóbb dologba kezd, vagy elutasít mindent, és mogorva, megkeseredett, harapós vénember válik belőle.

Elutasítás, harag, alkudozás, kétségbeesés – nem vagyok biztos abban, hogy végigmentem a szakemberek által felvázolt fázisokon. Mindenesetre egy idő múlva elérkeztem ahhoz a ponthoz, hogy felismerjem és elfogadjam képességeim határait, és ezzel tulajdonképpen halandó voltamat is. Ismét a szenátusban végzendő feladatokra kezdtem koncentrálni, és megelégedtem azzal a munkával, azokkal a reformokkal és javaslatokkal, amiket a tisztégem lehetővé tett. Több időt töltöttem otthon, figyeltem lányaim növekedését, fejlődését, többet törődtem a feleségemmel, és ügyeltem hosszú távú pénzügyeinkre is. Tornáztam, regényeket olvastam, kezdtem értékelni, hogy a Föld forog a Nap körül és az évszakok váltják egymást, anélkül, hogy nekem ezért különösebb erőfeszítéseket kellene tennem.

És szerintem ez a megnyugvás, lehiggadás, ez az elfogadás volt az, ami kihozta belőlem azt a bolondos ötletet, hogy induljak az Egyesült Államok Szenátusának egyik helyéért. Vagy bejön, vagy egyszer s mindenkorra vége – valahogy így vezettem elő a gondolatot a feleségemnek. Vagyis még egyszer kipróbálnám az ötleteimet, mielőtt belesüppedek egy nyugisabb, biztonságosabb és jobban fizető életformába. Ő pedig – talán inkább sajnálatból, semmint meggyőződésből – elfogadta, hogy induljak ezen az utolsó versenyen, bár hozzátette azt is, hogy mivel ő nyugalmasabb és rendezettebb életet képzelt el a családjának, a voksára ne nagyon számítsak majd.

Megnyugtattam, hogy nincs sok esélyem, a körülmények úgysis ellenem szólnak: Peter Fitzgerald pl., a hivatalban lévő republikánus tiszttviselő 19 millió dollárt költött saját vagyonából arra, hogy kibillentse székéből az előző szenátort, Carol Moseley Braunt. S bár Fitzgerald nem volt különösebben népszerű, ráadásul úgy tűnt, nem is nagyon élvezi a politizálást –

viszont egész családjának a vagyona számolatlanul állt a rendelkezésére. Ezenkívül valóban feddhetetlen életet élt, ami mindenképpen tiszteletet ébresztett iránta még a vonakodó szavazókban is. Közben Carol Moseley Braun is visszatért az Új-Zélandon betöltött nagyköveti posztjáról, s egy ideig kacérkodott azzal, hogy esetleg megpróbálja visszaszerezni szenátusi székét – emiatt egy időre fel kellett függesztenem terveimet. Amikor aztán úgy döntött, hogy inkább az elnökjelöltségért száll harcba, a többiek is mind a szenátusi pozíciót vették célba.

Mire Fitzgerald eldöntötte, hogy nem próbálja újraválasztatni magát, már hat jelölttel kellett szembenéznem, köztük a hivatalban lévő állami számvévővel, egy több száz millió dollárt „erő” üzletemberrel, a chicagói főpolgármester, Richard Daley korábbi kabinetfőnökével, valamint egy fekete egészségügyi vezető állású hölgygel, aki egészségügyi vezető volt, s akinek a feltehetően jelentős összegű támogatása jól megosztja majd a fekete közösséget, és tovább gyengíti.

De én nem törődtem vele. Megszabadulva a kishitű aggodástól, és felfegyverkezve néhány segítőkész támogató nyilatkozattal, belevetettem magam a küzdelembe, még hozzá olyan erővel és lelkesedéssel, amiről azt gondoltam, már rég nem a sajátom. Négytagú stábot toboroztam; valamennyien a húszas éveikben vagy a harmincas éveik elején jártak, okosak voltak, és kellően olcsók. Találtunk egy kis irodát, nyomtattunk fejléces levélpapírokat, felszereltünk telefonvonalakat, és felállítottunk néhány számítógépet. Napi 4-5 órán át hívogattam a Demokrata Párt ismert támogatóit, és megpróbáltam elérni, hogy legalább hívjanak vissza. Sajtóértekezleteket tartottam, amikre senki nem jött el. Feliratkoztunk a szokásos Szent Patrick-napi parádé menetébe, de a felvonulás legutolsó sorában jelölték ki a helyünket, úgyhogy alig néhány lépéssel a városi köztisztasági hivatal autói előtt meneteltünk, onnan integettünk annak a néhány csellengőnek, aki még ott maradt, miközben mögöttünk a munkások már gőzerővel söpörték az utcát és hántották le a villanyoszlopkról az élénkzöld plakátokat.

Többnyire persze utaztam, legtöbbször magam vezettem, először választókerületről választókerületre Chicagóban, aztán meg körzetről körzetre, városról városra, föl és alá az egész államon belül, elhaladva kukorica- és babföldek, vasútvonalak és gabonasilók mellett. Nem volt valami hatékony

módszer. Az állam Demokrata Pártjának jól működő gépezete nélkül, valódi levelezési lista és internetes kapcsolatok nélkül csupán barátaimra és ismerőseimre hagyatkozhattam; megkértem őket, hogy nyissák meg a házukat mindazok előtt, akik hajlandóak oda eljönni, vagy hogy szervezzenek meg egy-egy találkozózt nekem a helyi templomban, a hivatali aulában, a bridzscsoportjuknál vagy a Rotary Clubban. Előfordult, hogy többórnyi autózézetés után egy konyhaasztalnál találtam magam, amelynél mindössze két vagy három ember várt rám. Ilyenkor biztosítottam a házigazdákat arról, hogy a létszám nagyon is megfelelő, és hogy az elkészített frissítők nagyszerűek. Néha végigültem hosszú istentiszteleteket, és a pap végül elfelejtette megemlíteni, hogy ott vagyok; máskor meg a helyi szakszervezet elnöke szépen megvárta, hogy végigmondjam, amit akarok, és csak azután jelentette be, hogy szervezetük már korábban úgy döntött, valaki mást fog támogatni.

De akár két emberrel találkoztam, akár ötvennel; akár az északi tópart valamelyik árnyékos villájában voltam, akár a West Side valamelyik lift nélküli bérházában, akár egy farmon Bloomington mellett; akár barátságosak voltak az emberek, akár közömbösek, akár esetenként ellenségesek vagy bizalmatlanok – mindig igyekeztem minél kevesebbet beszélni, és inkább arra figyelni, amit ők mondtak el nekem. Hallgattam, ahogy az emberek meséltek a munkájukról, az üzletükről, a helyi iskoláról; ahogy szidták Bush elnököt vagy éppen a demokratákat; ahogy beszéltek a kutyájukról, a derékfájásukról, a háborús élményeikről meg mindarról, amire gyerekkorukból emlékeztek. Némelyiküknek kidolgozott elmélete volt arról, hogy mik az okai a hagyományos gyári munkák leépülésének vagy az egészségügyi ellátás drágaságának. Mások egy az egyben idézték, amit Rush Limbaugh konzervatív politikai kommentátortól hallottak a rádióban. Legtöbbjük azonban inkább a gyerekeivel vagy a munkájával volt elfoglalva, s nem nagyon érdekelte őket a politika. Szívesebben beszéltek arról, amit közvetlenül is megtapasztaltak: a helyi üzem bezárásáról, egy előléptetésről, a magas fűtésszámláról, az öregek otthonában lévő rokonukról vagy a gyerek első lépéseiről.

A több hónapnyi beszélgetéssorozatból persze nem kerekedett ki semmi-féle „világraszóló bölcsesség”. Mégis, ami megfogott, az annak a felismerése volt, hogy milyen szerények, egyszerűek az emberek vágyai, és hogy

amiben hisznek, az mennyire állandó, függetlenül bórszintől, vidéktől, hit-től és társadalmi osztálytól. Szinte valamennyien úgy gondolták, hogy bárkinek, aki dolgozni akar, joga van találni egy olyan munkát, amiből tisztességesen meg tud élni. Úgy vélték továbbá, hogy senkinek sem szabad anyagilag csődbe jutnia azért, mert megbetegszik. Hittek abban, hogy minden gyereknek joga van a színvonalas oktatáshoz – és nem csak szavakban! –, és hogy ugyanezeknek a gyerekeknek jogukban áll egyetemre vagy főiskolára is menni, még akkor is, ha a szülei nem gazdagok. Biztonságban akartak lenni a bűnözőktől éppúgy, mint a terroristáktól; tiszta levegőt és tiszta vizet akartak, meg egy kis szabadidőt a gyerekeikkel. Ha pedig eljön az öregkor, méltósággal és tisztességes jólétben akartak visszavonulni.

Hát ennyi volt. Nem valami sok. És, habár megértették, hogy mindaz, amit az életben elérnek, jórészt az ő erőfeszítésükön múlik, és nem várták el, hogy a kormány oldjon meg helyettük minden problémát – de persze azt sem, hogy elpocsékolja az ő adócentjeiket –, mégis úgy vélték, hogy a kormánynak azért többet kéne segítenie.

Igazuk van, mondtam nekik, akkor is, ha a kormány valóban nem tudja megoldani az összes problémájukat. De talán a legfontosabb feladatok sorrendjének kis változtatásával biztosítani lehetne, hogy minden gyerek tisztességes esélyt kapjon az életkezdesre, és szembe tudjon nézni a nemzetünket érő kihívásokkal. Az esetek nagyobb részében erre bölintottak az emberek, és megkérdezték, ők miként vehetnének mindebben részt. Az ilyen találkozások után, amikor visszaültem a kocsimba, amelynek anyósülésén ott hevert kiterítve a térkép, mutatva, merre kell mennem a következő találkozó helyszínére, újra tudtam az okát, miért is akartam politikus lenni.

És éreztem azt is, hogy soha életemben nem dolgoztam még ilyen keményen.

Ez a könyv azokon a beszélgetéseken alapul, amiket a kampány során folytattam. A választókkal való találkozásaim nemcsak megerősítették bennem azt, hogy az amerikai nép tisztességes és becsületes, hanem arra is felhívták a figyelmemet, hogy az amerikai emberek gondolatainak középpontjában olyan ideák állnak, amelyek továbbra is közös lelkiismeretünk és tudatunk

alapjai; hogy különbözőségünk ellenére seregnyi érték köt össze bennünket; hogy a remény és az optimizmus mégiscsak működteti ezt a néha kilátástalannak tűnő demokratikus gyakorlatot. Ezek a közös értékek és eszmék nem csupán emlékművek márványtábláin vagy a történelemlékönyvek lapjain jelennek meg, de igenis élnek a legtöbb amerikai szívében és lelkében – és önbizalomra, kötelességtudatra, áldozatvállalásra serkentenek mindannyiunkat.

Tisztában vagyok persze az efféle gondolatok kockázatával. A mai globalizálódó és technikailag elképesztő sebességgel változó világunkban, ahol mi politikusok egymás torkának esünk és magunkat igazolandó szüntelenül a kultúrák ádáz harcáról beszélünk, úgy tűnik, már az is illúzió, hogy azonos nyelvet beszéljünk, ha fontos eszméinkről esik szó – pláne, ha arról, hogy legalább egy apró konszenzusra kellene jutnunk abban, miként lehetne a gyakorlatban is megvalósítani ezeket az egész nemzetünk számára közös eszményeket. Többségünk jól ismeri a reklámszakértők, közvélemény-kutatók, beszédírók és más specialisták módszereit. Jól tudjuk, hogy magasröptű gondolatokat miként lehet cinikus célok szolgálatába állítani, vagy hogy a nemes érzelmeket miként lehet megcsúfolni hatalomra, hasznosságra, szükségre vagy türelmetlenségre hivatkozva. Még a szokványos középiskolai történelemlékönyvekből is kitűnik, hogy az amerikai élet valósága mennyire eltért már a mítoszoktól. Ilyen körülmények között azt állítani, hogy vannak még közös értékeink és közös gondolataink, reménytelenül naiv vállalkozásnak tűnik, ha nem egyenesen veszélyesnek; arra irányuló tétova kísérletnek, hogy elmoszuk a lényeges politikai és gyakorlati különbségeket, vagy – ami még rosszabb – enyhítsünk mindazok gondjain, akik úgy érzik, a jelenlegi intézményrendszer nem képviseli már az ő érdekeiket.

Én mégis úgy gondolom, hogy nincs más lehetőségünk. Nem szükséges közvélemény-kutatást végeztetni annak felismeréséhez, hogy az amerikaiak túlnyomó többsége – legyen republikánus, demokrata vagy független – már belefáradt abba az iszapbirkózásba, amivé a politika vált, abba, hogy szűk érdekcsoportok versengenek a javak megszerzéséért, és másként gondolkodók próbálják a többségre rákényszeríteni az ő „abszolút igazságukat”. Akár vörös, vagyis republikánus többségű államból származunk, akár kék, vagyis hagyományosan demokrata párti vidékről, a zsigereinkben érezzük az

őszinteség, a pontosság és a józan ész hiányát politikai vitáinkban, és nem tetszik már az a hamis és szűkös „menü”, amit nap mint nap föltálnak nekünk. Akár vallásosak vagyunk, akár nem; akár feketék vagyunk, akár fehérek, barnák vagy sárgák, a nemzet legnagyobb kihívásait nem hagyhatjuk figyelmen kívül; mégis nagyon sokan – jogosan – azt érezzük, hogy a nemzet legfontosabb érdekeit sorozatosan figyelmen kívül hagyják, és ha ezen nem változtatunk sürgősen, mi lehetünk az első olyan generáció, amelyik egy sokkal gyengébb és megosztottabb Amerikát hagy maga után, mint amelyet örökölt. Ezért minden eddiginél inkább egy olyan újfajta politikára van szükségünk, amely a valamennyi amerikaiat összefűző közös elvekre épül.

Ennek a könyvnek azt szánom témájául, hogy hogyan kezdhethénk hozzá politikánk és civil életünk átalakításához. Nem állítom, hogy pontosan tudnám, mit kell tenni. Nem. Bár minden fejezetben szót ejtek a legsürgetőbb politikai problémákról, és nagy vonalakban vázolom azt is, hogy szerintem milyen úton kellene elindulnunk, témakezelésem és javaslataim gyakran hiányosak és részlegesek. Nem kínálok egységes amerikai kormányzási modellt, sem pedig akciótérvet konkrét passzusokkal, grafikonokkal, időrendi táblázatokkal és tízparancsolatokkal.

Ehelyett valami sokkal szerényebbet ajánlok: személyes gondolatokat azokról az értékekről és eszményekről, amelyek miatt én erre a pályára jöttem, gondolatokat arról, hogy jelenlegi politikai közbeszédünk szükségtelenül megoszt bennünket, valamint a saját értékelésemet azokról a tapasztalatokról, amiket szenátorként és ügyvédként, férjként és apaként, keresztényként és kételkedőként szereztem arról, miként alapozhatunk meg egy közjóra vezető közös politikát.

Most néhány szót arról, miként épül fel ez a könyv. Az első fejezet összefoglalja közelmúltunk politikai történetét, és megkísérli megvilágítani a mai elkeseredett partizánharcok okait. A második fejezetben azokról a közös értékekről írok, amelyek egy új politikai konszenzus alapjául szolgálhatnak. A harmadik fejezet az alkotmányról szól, nem csupán abból a szempontból, hogy az az egyéni jogok forrása, hanem abból is, hogy segítségével demokratikus párbeszédet lehet kezdeményezni közös jövőnkéről. A negyedik fejezetben azokról az intézményi erőkről – a pénzről, a médiáról, az érdekcsoportokról, a törvényhozási folyamatról – írok, amelyek képesek megfojtani

még a legtisztességesebb szándékú politikust is. A maradék öt fejezetben pedig azt fejtegetem, miként kerekedhetünk felül megosztottságunkon ahhoz, hogy sikeresen kezeljünk konkrét problémákat: a sok amerikai családot sújtó anyagi bizonytalanságét, a politikai testületeket is megosztó faji vagy vallási feszültségeket, valamint a nemzetközi fenyegetéseket – a terrorizmustól a járványokig –, amelyek nem állnak meg partjainknál.

Gyanítom, hogy néhány olvasóm nem tartja majd elég kiegyensúlyozottnak dolgozatomat. Elfogadom a kritikát. Végtere is demokrata párti vagyok; a legtöbb kérdésben nézeteim közelebb esnek a *New York Times* vezércikkeiben megfogalmazott gondolatokhoz, mint a *Wall Street Journal* oldalain megjelenőkhöz. Nagyon haragszom az olyan (párt)politizálásra, amely a gazdagokat és hatalmasokat részesíti előnyben az átlag amerikaiakkal szemben, miközben azt szajkózza, hogy a kormánynak az a legfontosabb feladata, hogy mindenki számára egyenlő esélyeket biztosítson. Hiszek az evolúcióban, a tudományos vizsgálatokban, a globális felmelegedésben; hiszek a szólásszabadságban, akár korrekt az politikailag, akár nem; gyanakvással figyelem, ha egy kormányt arra használnak fel, hogy bárkinek a hitét – beleértve a sajátomat is – megpróbálja rákényszeríteni a más hitűekre vagy a nem hívőkre. Továbbá: bevallottan saját élettörténetem foglya vagyok, mert csakis egy „vegyes örökségű” fekete férfi szemével tudom nézni az amerikai életet és gyakorlatot, és nem tudom függetleníteni magam attól az ismerettől, hogy a hozzám hasonló korábbi generációkat rabigába hajtották és megbélyegezték, de azoktól a jelenlegi finom vagy kevésbé finom rasszista vagy osztálymegkülönböztetésektől sem, amiket nap mint nap tapasztalhatunk.

De nem csupán ezeket gondolom. Azt is gondolom, hogy saját pártom időnként önelégült, közönyös vagy dogmatikus. Hiszek a szabad piacban, a versenyben és a vállalkozásban, és úgy vélem: a kormány által meghirdetett programok jelentős része nem úgy valósul meg, ahogyan azt ígérték. Úgy gondolom: az országnak kevesebb jogászra és több mérnökre lenne szüksége. Szerintem Amerika többször állt a jó, mint a rossz oldalon a világpolitikában; nincsenek illúzióim az ellenségeinkkel kapcsolatban, és nagyra becslöm hadseregünk bátorságát és hozzáértését. Elutasítom azt a fajta politizálást, ami elsősorban faji hovatartozáson, nemi identitáson, sze-

xuális hajlamon vagy általános megtorláson alapul. Úgy gondolom, hogy mindaz, ami fájdalmat okoz a lepukkant környezetben élő belvárosiaknak, csődbe viszi a kultúrát is, amit nem lehet egyszerűen pénzzel „kikúrálni”, és hogy emberi értékeink és lelki életünk van olyan fontos, mint a GDP-nk.

Ezeknek a nézeteknek egyike-másika persze nyilván problémákat okoz majd nekem. Elég új arc vagyok az országos politikában ahhoz, hogy a legkülönbélebb politikai nézetű emberek képesek legyenek „belém látni” a maguk gondolatait. Ekként persze elkerülhetetlen, hogy csalódást okozzak némelyiküknek – ha nem egyenesen mindnek. Mindez pedig jelzi e könyv másik, talán még személyesebb témáját, nevezetesen: hogyan tudom én – vagy bárki más, hivatalt viselő egyén – elkerülni a hírnévből adódó csapdákat, a megfelelő vágyás kelepcéjét, a vereségtől való félelmet, és ekként megtartani a mindannyiunkban meglévő igazságra törekvést és egyéni hangomat.

Nemrégiben egy szenátusi tudósító megállított, amint a Capitoliumon lévő hivatalomba igyekeztem, és elmondta, mennyire élvezte az első könyvemem. „Kíváncsi vagyok – tette fel a kérdést –, hogy a következő könyve is ilyen érdekes lesz-e?” Ezzel pedig arra célzott, hogy arra kíváncsi: most, hogy amerikai szenátor lettem, képes leszek-e megint őszintén írni.

Erre bizony magam is kíváncsi vagyok. Remélem, hogy ennek a könyvnek a megírásával a kérdésre jó választ adok.